

הרעיון היהודי

לע"נ

שלמה ז"ל בן יהודה הי"ו
ישי ז"ל בן יהודה הי"ו
אחיה ז"ל בן שלום הי"ו
איתן יצחק ז"ל בן ברוך הי"ו
צופיה ז"ל בת מטילדה הי"ו

משיעורי הרב יהודה קרויזר שליט"א
בהוצאת ישיבת "הרעיון היהודי" רח' שמריה 11
ת.ד. 6918 ירושלים 5823540-02
גליון מס' 30

בכור

המביאים	יחיד. ^א
הסיבה	חובה. ^ב
מהיכן מביאים	מהארץ. ^ג
מין הקורבן	כבש, עז, בקר, זכר. ^ד
גיל הקורבן	הקורבן כשר לכתחילה להקרבה מהיום השמיני ללידתו. ^ה
הקדשה	בעל הבכור מקדישו ונותנו לכהן. ואם לא הקדישו הרי זה מתקדש מאליו. ^ו
בדיקת מומים	הכהן בודק את הבכור אם אין בו מום. ^ז
השקאה	משקים את הקורבן מים כדי שיהיה נח להפשיט את עורו. ^ח
מקום השחיטה	הבכור נשחט בכל מקום בעזרה. ^ט
עמידת הקורבן	מעמידים את הקורבן כשפניו למערב ואחוריו למזרח. ^י
הכנה לשחיטה	משכיבים את הקורבן על גבו. ^{יא}

^א רמב"ם מעשה הקורבנות פ"א ה"ג, בהמת שותפין חייבת בבכורה, רמב"ם בכורות פ"ד ה"א, אבל בזמן ההקרבה הבכור הוא של כהן יחיד.

^ב רמב"ם מעשה הקורבנות פ"ב ה"ג.

^ג רמב"ם בכורות פ"א ה"ה, קדושת בכור יש גם בחו"ל אלא שאינו קרב ונאכל במומו.

^ד רמב"ם בכורות פ"א ה"א.

^ה רמב"ם מעשה הקורבנות פ"א ה"ב.

^ו רמב"ם בכורות פ"א ה"ד.

^ז רמב"ם איסורי מזבח פ"א ה"א-ב.

^ח רמב"ם תמידין ומוספין פ"א ה"ט בדין קורבן התמיד, לדעת הש"ך ביו"ד לט ס"ק לב הטעם שמשקים כדי למנוע סירכות.

^ט רמב"ם מעשה הקורבנות פ"ה ה"ד.

^י רמב"ם מעשה הקורבנות פ"ג ה"יד, הרמב"ם לא פירש אם אחורי הבהמה לצפון כמו בהעמדת הפר ביום כיפור, יומא לה: , או שהוא סובר כשיטת רש"י ביומא לו. שאחורי הבהמה למזרח.

^{יא} רמב"ם תמידין ומוספין פ"א ה"י.

אחיזת הקורבן	הכהנים אוחזים בידיהם יד ורגל, יד ורגל של הקורבן. ²⁷
עמידת השוחט	השוחט עומד ובידו סכין מכלי שרת. ²⁸
מחשבת השוחט	השוחט צריך לחשוב בזמן השחיטה לשם שישה דברים:
	<ol style="list-style-type: none"> 1. לשם הזבח, כלומר לשם קורבן בכור. 2. לשם הזובח, הוא הכהן בעל הבכור. 3. שהזבח להשם ברוך הוא. 4. שיקטירו לאישים, כלומר שכוונתו להעלות את האימורים על האש ולא לצלותם על גבי גחלים. 5. שהקטרתו לריח בלבד, כלומר שכוונתו לצלות את האימורים רק על המזבח, ואינו רוצה לצלותם תחילה מחוץ למערכה ואחר כך להקריבם. 6. שריח זה נחת רוח לפני ה'.²⁹
השחיטה	<p>השוחט צריך לשחוט בצורה כזו שכל הדם יתקבל במיזרק, לכן השוחט אוחז בידו את הסימנים, ומוציאן עם הורידים לאוויר של המיזרק, ושוחט.</p> <p>לפני השחיטה השוחט מברך בא"ה אמ"ה אשר קידשנו במצוותיו וציונו על שחיטת הזבח.³⁰</p>
קינוח הסכין	<p>בגמר השחיטה השוחט מגביה את הסכין שלא יפול דם מהסכין לתוך המיזרק, ומקנחו בשפת המיזרק מצידו החיצוני.³¹</p>
קבלת הדם	<p>הכהן המקבל את הדם אוחז בידו הימנית את המיזרק ומקבל את כל דם הנפש. אם הכהן קיבל דם בכמות קטנה שיש בה כדי הזיה, כשר.</p> <p>לפני הקבלה הכהן מברך: בא"ה אמ"ה אשר קידשנו בקדושתו של אהרון וציונו על קבלת הדם.³²</p>
הולכה	<p>הכהן מוליך בידו את הדם למזבח החיצוני, ונעמד במקום שיש בו יסוד.</p>

²⁷ רמב"ם תמידין ומוספין פ"א ה"י, לדעת הרא"ש, הראב"ד, והמפרש לתמיד ל: , סמ"ג עשין קצ"ב, כופתים יד ורגל בכפיתה אחת ויד ורגל בכפיתה אחת.

²⁸ רמב"ם מעשה הקורבנות פ"ד ה"ז, בדיעבד אפילו שחט בקרומיות של קנה כשר.

²⁹ רמב"ם מעשה הקורבנות פ"ד ה"י-יא, מספיקה מחשבה בלב, ליקוטי הלכות זבחים מו: , זבח תודה ד"ה לשם.

³⁰ רמב"ם מעשה הקורבנות פ"ד ה"ח, רמב"ן בהשגות לספר המצוות עיקר יב, משנה למלך הלכות מעשה הקורבנות פ"א בהקדמה.

³¹ רמב"ם מעשה הקורבנות פ"ד ה"ח.

³² רמב"ם הלכות ביאת המקדש פ"ה ה"יח, מעשה הקורבנות פ"ד ה"ח, רמב"ן בהשגות לספר המצוות עיקר יב, משנה למלך הלכות מעשה הקורבנות פ"א בהקדמה.

לפני ההולכה הכהן מברך: בא"ה אמ"ה אשר קידשנו בקדושתו של אהרון וציונו על הולכת הדם.^ח

שפיכה
הכהן מקרב את הכלי לכותל המזבח למטה מחוט הסיקרא, ושופך את דמו בשפיכה אחת במקום שיש תחתיו יסוד. לפני השפיכה הכהן מברך: בא"ה אמ"ה אשר קידשנו וציונו על שפיכת הדם.^ט

שירי הדם
אין דין של שפיכת שירים ליסוד.^י

הפשטת העור
אחרי שפיכת הדם מפשיטים את העור. אם הפשיטו את העור לפני זריקת הדם הקורבן לא נפסל. הכהן בעל הבכור מקבל את העור.^{יא}

הוצאת האימורים
אחרי הפשטת העור קורעים את בטן הבהמה ומוציאים את האימורים.
האימורים הם:

1. מכסה חלב הפרוש מעל כל חלל הבטן.
2. החלב שעל איברי העיכול: בית הכוסות, המסס והקיבה.
3. שתי הכליות, החלב הנמצא עליהן ועל שירי השוקים הסמוכים לכליות.
4. "היותרת" הוא הקרום המבדיל בין איברי הנשימה לאיברי העיכול ודבוק לכבד ולכליות. נוטלים את כל היותרת ומעט מן הכבד במקום דבוקו עם הכליות.
5. מהכבשים מוסיפים את האליה עם חוליות השדרה עד הכליות.^{יב}

הולכה
מוליכים את האימורים לכבש המזבח.^{יג}

מליחה
מולחים את האימורים מכל הצדדים כמו שמולחים בשר לצלי.^{יד}

^ח רמב"ם מעשה הקורבנות פ"ד ה"ח, רמב"ם מעשה הקורבנות פ"ה ה"יז, רמב"ן בהשגות לספר המצוות עיקר יב, משנה למלך הלכות מעשה הקורבנות פ"א בהקדמה.
^ט רמב"ם מעשה הקורבנות פ"ה ה"יז, עיין בליקוטי הלכות לזבחים (דף לה. בדפי הספר) בזבח תודה ד"ה דעת יחידאי היא, שדם הבכור לכתחילה בזריקה ודברי הרמב"ם שהדם בשפיכה זה רק בדיעבד, שכל הטעון זריקה שנתן בשפיכה יצא, רמב"ם פסוה"מ פ"ב ה"ב, עיין בחזו"א לזבחים ט"ז ס"ק ה שתמה על כך. רמב"ן בהשגות לספר המצוות עיקר יב, משנה למלך הלכות מעשה הקורבנות פ"א בהקדמה.
^י ראב"ד בפירושו לתמיד פ"ד ד"ה שירי, ונראה שכן הוא דעת הרמב"ם בהלכות מעשה הקורבנות פ"ה ה"יז, שבכל הקורבנות כתב הרמב"ם דין מתן שירים ובבכור, מעשר ופסח לא כתב, וכן בהלכות קורבן פסח פ"א ה"ו. לדעת התוס' בזבחים נא: ד"ה תן, יש דין של שפיכת שירים.
^{יא} רמב"ם מעשה הקורבנות פ"ה ה"יח-ה"יט, פסולי המוקדשין פ"יט ה"ט.
^{יב} רמב"ם מעשה הקורבנות פ"א ה"יח.
^{יג} רמב"ם מעשה הקורבנות פ"ה ה"יח, פ"ו ה"ד.
^{יד} רמב"ם איסורי מזבח פ"ה ה"יא.

מעלים את האימורים לראש הכבש. ^{כה}	העלאה
זורקים את האימורים על גבי האש. לפני הזריקה הכהן מברך: בא"ה אמ"ה אשר קידשנו בקדושתו של אהרון וציוונו על הקטרת אימורי בכור. ^{כו}	הקטרה
בשר הבכור נאכל לכהנים, נשותיהם, בניהם, בנותיהם ועבדיהם. האוכלים צריכים להיות טהורים, והזכרים צריכים להיות נימולים. הבשר נאכל בכל ירושלים. לפני האכילה הכהנים מברכים: בא"ה אמ"ה אשר קידשנו בקדושתו של אהרון וציוונו לאכול בשר בכור. ^{כז}	אכילה
את בשר הבכור אפשר לאכול בכל צורת מאכל כגון: צלוי, שלוק או מבושל, ולתבלו בתבלין של חולין. ^{כח}	צורת האכילה
זמן אכילת הבכור הוא ביום ההקרבה, כלילה שלאחריו, ובכל יום המחרת עד שקיעת החמה. ^{כט}	זמן האכילה
אין מביאים נסכים עם הבכור. ^ל	נסכים

לשאלות וברורים נוספים בנושא המקדש ניתן לכתוב או להתקשר לרב יהודה קרויזר שליט"א, ראש ישיבת "הרעיון היהודי".
 המעוניינים להפיץ גליון זה או לקבלו באופן קבוע,
 נא לפנות לטל': 5823540-02

^{כה} רמב"ם בית הבחירה פ"ב הי"ג.
^{כו} רמב"ם בית הבחירה פ"ב הי"ג, מעשה הקורבנות פ"ה הי"ח, רמב"ן בהשגות לספר המצוות עיקר יב, משנה למלך הלכות מעשה הקורבנות פ"א בהקדמה.
^{כז} רמב"ם מעשה הקורבנות פ"י הי"ה, הי"ט, פ"יא הי"ה, רמב"ן בהשגות לספר המצוות עיקר יב, משנה למלך הלכות מעשה הקורבנות פ"א בהקדמה, רמב"ם הלכות בכורים פ"א הי"ב.
^{כח} רמב"ם מעשה הקורבנות פ"י הי"י.
^{כט} רמב"ם מעשה הקורבנות פ"י הי"ו.
^ל רמב"ם מעשה הקורבנות פ"ב הי"ג.